

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 7. ANUL XV.

Sabiu, in 22 Ianuaru (3 Febr.) 1867.

Telegrafulu e de doue ori pe septe-mana : joi'a si Duminec'a. — Prenume-ratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumerati-unei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

PROGRAMA

despre ordinea esamenelor sem I. 1867, tinande cu elevii Institutului pedagogico-clericale alu archidiecesei greco-orientale in Transilvani'a.

Diu'a lunei Ianuaru 1867.	Inainte de amedi din	Dupa amedi din
Luni 23.	Pastoral, Clericii an. III.	Gramatica, Pedagogii an. I si II.
Marti 24.	Morala, Cler. an. II.	Computu Ped. an. I si II.
Mercuri 25.	Istori'a bisericésca, Cler. an. I.	Essegetic'a Cler. an. III.
Joi 26.	Pedagogi'a, Cl. an. III. si Ped. an. II.	Istori'a si statistica, Ped. an. II.
Vineri 27.	Essegetic'a, Cl. an. II.	Introd. in S. Scriptura, Cl. an. I si II.
Sambata 28.	Dreptulu canonicu, Cler. an. III.	Geografi'a Istoria, Ped. an. I si II.
Marti 31.	Dogmatic'a, Cler. an. I.	Marturisirea Ort. Istori'a bis., Ped. I si II.
Inceputulu :	la 9 ore	la 3 ore.

S a b i u , 7 Decembre 1866.

Cestiunea orientale.

Acésta cestiune este pré desu discutata si vorbita, decâtu sa o trecemu si noi numai asiá cu vederea ; ba o amu pomenitu si noi in deosebite renduri in espunerea evenemintelor politice. Ce esteasiá dara cestiunea orientala ? Luandu-ne dupa cuvinte apoi o amu puté respunde si asiá : „intrebarea resaritená“, séu si mai populariu dísu : „trebile din pártile resaritului Europei“ se intilelege trebile p o l i t i c e .

Ni se nasce in sa o alta intrebare si adeca, ca unde jace acestu resaritu, séu mai bine unde se incepe, si déca scimu acést'a mai vine intrebarea : candu dicemu cestiunea orientala, putemu sa ne oprimu numai la marginile resaritene ale Europei ? si deca trecemu aceste margini, unde sa ne oprimu ?

Eata o gramada de intrebári din o intrebare si ince nici unu respunsu pána acum.

De-si cestiunea, séu afacerea asiá numita orientala s'aru paré ca e o afacere localisata in o-orientulu Europénu, ea in totalitatea ei cuprinde cu multu mai multu. Ea candu aru capetá adev-eratului ei nume s'aru puté chiamá „cestiunea uni-versala“ adeca a lumii intregi. Adevurului acest'a lu póte aflá cine-va din acea impregiurare, ca de câte ori acésta bóla cronica a politice, devine mai acuta, simptomele ei se simtu nu numai in orientu, ci si in occidentu (apusu) afara de „fericit'a“ Spania, carea in nepasarea ei s'a inaltiatu preste, séu mai dreptu s'a coboritu sub tóte cestiunile gene-rale europene. —

Acum aru fi a se determiná tempulu de candu s'a inceputu acea cestiune orientala ? Si in pri-vinti'a acést'a domnesce mare nesicurate. Nu scie omulu sa mérga pána la tempurile cruciatiloru in-ai-poi, séu pána la acelu Paleologu (imperatu bizan-tinu), carele cersia in desiertu, cu resemnarea de cre-dinti'a sea, ajutoriu dela curtea din Rom'a si prin acést'a dela occidentu, séu pána la ocuparea Constantinoplei in an. 1453 de Mahometu alu II, séu póte si de mai incóce, de candu adeca au inceputu occidentulu eu-ropénu a cunósce, ca islamismulu nu are putere de viétia si ca déca nu l'a pututu fränge si scóte afara din Europ'a armele crestiniloru neintielesi, acum se va mistuf elu insusi pre sine si de sine.

Noi credemu ca labirintulu acest'a de intre-bári nu ne impedece de a ajunge la scopu, déca mai inainte de tóte ne fixámu unu locu, carele este ossi'a asiá dicendu pre lángu care se inverte acésta intrebare momentósa numita o r i e n t a l a .

Loculu acél'a si-are punctulu seu centralu Constantinoplea séu Tiarigradulu, apoi vine alu doi-lea cercu mai largu imperiulu otomanu séu asiá di-s'a imperati'a turcésca cu diferitele-i popóre, apoi tierile séu staturile, cari o incungiura pre acést'a.

Constantinoplea numita si Rom'a nóua, este chei'a lumii. Ea e asediata pre malulu stángu alu Bosforului, mai acolo, unde acést'a se iumpreuna spre resaritu cu marea négra si spre apusu cu ma-rea marmora, dela carea totu spre apusu se con- tinua canalutu dardanelorlu pána in Archipelagulu grecescu si de aci incolo in marea mediterana. Insemnatarea acestei situatiuni devine si mai insem-nata, déca cugetámu, ca Bosforulu si marea négra e puntea cea mai naturala si cea mai sigura spre Asi'a mica si Asi'a propria, Archipelagulu si ma-rea mediterana calea cea mai potrivita spre Egiptu si spre Afric'a, iara cu deschiderea canalului dela Suez chiaru si spre Indi'a si gurile dunárei, celui mai insemnatu riu alu Europei ce se varsa in ma-rea négra, cale naturala deschisa spre Europ'a cen-trala. Dicemu de Europ'a centrala, cáci pentru cea occidentala suntu pártile márei mediterane, precum marea adriatica, carea póta náile pána la Veneti'a si Trieste, marea mediterana cu diferitele sinuri cari inlesnescu descarcarea náiloru, la Tarentu si Genu'a (pentru Itali'a), la Marsili'a si Toulon (pen-tru Franci'a) s. a. m. d. pána la oceanulu atlant-icu, carele se afla intre Europ'a, Afric'a si A-meric'a.

Din aceste schitiái póte vedé ori cine, ca Constantinoplea in o mána puternica aru trebú sa faca epoca nóua in istori'a popórelorlu, aru trebú sa dea o directiune nóua comericiului, asiá dupa cum a datu caderea Constantinoplei la 1453, di-rectiunea aflata de Cristofu Columbulu la 1492, ca-rele cautandu altu drumu spre Indi'a au aflatu A-meric'a.

Puterile cele mari europene, cari se intere-séza atát'a de imperiulu turcescu, au asiá dara im-pregiurárele aceste dinaintea ochiloru. Fia-care din

ele se teme de celelalte, ca sa nu puna man'a pre acestu punctu insemnatu, pentruca in momentulu, candu s'aru intemplá asiá ce-va, celelalte aru fi a-menintiate cu perire, séu celu putánu cu impilire.

Venimu la alu doilea cercu, la imperiulu oto-manu séu turcescu si ne restringemu mai multu la partea cea européna. Acést'a are o forma patrata. La média di sa radíma de Bosforu, marea marmora, Dardanele, Archipelagu si Greci'a libera ; la apusu de marea adriatica si Austri'a ; la média-nópte de Austri'a, Serbi'a, Romani'a si la resaritu de marea négra. Popórele ei suntu turcii in massa mai mare in Rumeli'a, carea provincia e mai aprópe de Con-stantinoplea, Grecii si Macedo-románi in provin-ciele de média-di ; arnautii in pártile apusene de média di ; slavii (Erzegovini, Bosniaci, Croati si Bulgari,) mestecali cu macedo si daco-románi, in apusulu de média-nópte si la média-nópte a impe-riului. Sa observámu, ca populatiunile aceste ere-stine suntu cu multu mai numeróse decâtu turcii, cari nu facu nisi a trei'a parte din locuitorime.

Din espunerea marginiloru cunóscemu numai nisce vecini neinsemnati pána acum inaintea diplo-matiei europene, luandu afara pe Austri'a. Intie-legemu asiá dara sub vecinii neinsemnati pre Gre-ci'a, Serbi'a si pre Romani'a, pentruca de-si césta din urma si scú castigá respectulu drepturiloru sele in evulu mediu, candu turcii erau gróza Europei ; candu tóta crestinetatea occidentala nu au potutu frange pre turci si nu iau potutu impedece a nu strabate pána la Vien'a ; — ea (Romani'a) ingenun-chiata (numai mai tardiu) de coruptiunea fanarului, fu adusa acolo, de erá privita pána deunádile de Europ'a, de o parte intregitória a imperiului oto-manu. Serbi'a trebuie sa sufere si adi in punctele cele mai insemnate ale tierii garnisóne turcesci ; e asiá dara o tíera numai pre jumetate libera.

Vecinii pre cari pentru insemnatarea lorii putemu pune asiá dara in alu treilea cercu ala cestiu-nei orientali suntu : in Europ'a Austri'a si R u s s i ' a ; (si acum putemu dice si de Itali'a) a-fara de Europ'a aru fi P e r s i ' a si E g i p t u l u .

Dintre vecinii acesti mai insemnati in sa nici unulu nu a desvoltatu atát'a staruintia cá Russi'a, acum mai de doi seculi incóce, spre a se pune in po-sessiunea Constantinoplei. Diplomati'a apuséna a intielesu in sa de multu pericolulu ce i amenintia din acesta staruintia si asiá a silitu in diferite ren-duri pre puterea acésta mare a resemná de place-rea ei. Diplomati'a apuséna a vedíutu pericolulu pentru civilizatiune si industri'a apuséna, pentru care are pietie asiá de bune in orientu si din acestu motivu a pusu in miscare legiunile franco-englezo-sardo-austriace la 1854, a inlaturatu inundatiunea „penslavistica“ a ju-metátiei resaritene din Europ'a, si a incisu Romani'a intre Austri'a si marea négra. Cu acést'a s'a facutu ince-putulu dela inceputulu deslegárei c e s t i u n e i o r i e n t a l e : pré câmpurile Crimeei si inaintea Sebastopolei, cu arm'a, si in Romani'a (respective in conferinti'a dela Parisu) cu péna diplomatica.

De candu s'a statorítu la 1856 unu nou ecui-libru europénu cu cele tocmai espuse, acestu ecui-libru séu drépta compena s'a mai smintitu putánu.

verso!

Dupa cum aflam prin diuarie, ca stau lucrurile astadi vedem, ca Russi'a se declara de mai multe ori, ca legaturile dela 1856 nu o mai oblega si ca ea este chiamata a se interesa de poporele slave si crestine din imperiul turcescu. Si ca sa nu creda lumea ca Russi'a numai glumeste, sa-si aduca aminte, ca ea nu s'a tinutu nici de obligamentele dela 1815, doveda e Poloni'a, pre carea avea a o governa dupa o constitutie deosebita si pe carea o au intrupatu acum in Russi'a.— Austri'a deca nu altuce-va, dara vecinetatea cea imediata aru trebui sa o faca ca sa se intereseze.

Acum sa vedem de cele invecinate nu prin teritorii ci prin interese.

Prusi'a astadi are interesu in orientu, avendu unu principe pe tronulu Romaniei, dara pote si alte interese. E unu lucru cunoscutu, ca se repetiesce forte de multe ori prin diuaristic'a nemtiésca, ca nemtii se inceteze de a mai emigra in Americ'a. Cu colorile cele mai ingrozitoare se descrie sörtea emigrantiloru sositi in mänile Yankeiloru, si se recomanda dirigerea emigratiunei spre orientulu europeanu, carele e si apröpe de trupin'a nemtiésca, si are lipsa de populatiune, si e cu multu mai priinciosu si in privinti'a climatica decâtu Americ'a de Nordu séu Australi'a. Franci'a are interesu pentru ras'a cea comuna cu a ei si asiá, cá patróna a romanismului. Angli'a care are sa umble de aci inainte cátra Indi'a calea cea scurta prin canalulu dela Suez aru interesu, ca marea mediterana sa nu i se incuie. In cele din urma insa si pentru Franci'a si Angli'a si pentru ori care alta putere interesulu celu maimare suntu depositela de marfa pe tiermii mariloru ce incungiura imperiulu turcescu si pre ambii tiermi ai dunarei si scóterea cerealeloru si altoru produse crude forte estine din tierile aceste.

Intalnindu-se in tipulu acest'a aci interesele tuturoru puteriloru asiá putem dice ca castigulu si perderea Europei este de astadata asediata pre pamentulu imperiului turcescu.

Pána aceste puteri voru poté nesui cu asemenea putere spre orientu nici ca aru fi vre-o temere de smintirea dreptei campene. Dara principiulu pronunciatu de Napoleonu „*aliantie libere*“ pote aduce o paralisatiune in o parte séu in alt'a. Poporele apusene se potu incaiera de nou pentru regularea margineloru stateloru lor; ins'a Angli'a pote sa aiba necasu cu fenianismulu din Irland'a, séu cu Indi'a

séu Canad'a séu cu tóte deodata, si atunci celu ce va fi cu máni libera va sci sa profite de ocaziune.

Pentru casuri de felulu acest'a Russi'a e cea mai amenintatöre. Ea la unu asemenea casu aru tinde män'a slaviloru de média-di preste románi si magiari (Romani'a si Austri'a), cari slavi incungiura aceste dóue elemente, si carii aru saluta pre rusi, de mantuitorii lor.

Eata asiá dara ca complicatiunea acest'a de interese adunate dela tóte puterile europene este ceea ce agita pre Europ'a sub firm'a cestiunei orientale. Cum se va deslegá acest'a e o alta intrebare.

Putem atinge aici pre scurtu ca in privinti'a deslegárei aru fi bine sa contribuie mai multu poporele, care suntu mai tare engagate. Ele insa voru poté participá la deslegare numai deca se voru desbraca de indiferentismu si de prejudetie vatematöre intereseloru lor proprii. De slavii din Turci'a vedem multu scriindu-se si descriindu-li-se starea lor; óre de románii din Turci'a gandesce-se cine-va?

Reform'a armatei in privinti'a sociala economica si finantiala.

(„Reform“).

Legile cele noue despre datorinti'a generala de a militá si despre provocarea generala la apărare, publicate in proiectu, si au fára indoiéla punctulu seu de greutate in insemnatatea loru militara si pentru aceea naturalmente si in interesulu comunu e forte de doritu, cá sa se examineze si sa se desbata de barbati de specialitate adeveratu militaria. Insa aceea nu o va negá nimenea, ca implinirea legiloru acestor'a taie adencu in relatiunile sociale ale poporatiunei, si ca ele au o insemnatate mare economica si finantiala, si in aceste trei privintie aru poté fi iertatu in lucruri militare si unui laicu a-si dá pererea sea pentru desbateru intrebárei. Scopulu legiloru noue dupa raportulu ministrului de resbelu jace intr'aceea, cá sa se radice puterea de apărare a statului la o culme cátu se poté mai mare si sa se procure armatei inteligintia, care pana acum'a partea cea mai mare i s'au detrasu prin eliberári legale. Scopulu acest'a s'aru poté ajunge forte usioru, deca amu vre sa trecem preste tóte celelalte interese si sa urmárimu fára crutiare numai tint'a acest'a singura.

Insa acest'a nu merge, ca interesele cestelalte sunt de o natura asiá de puternica, incátu, deca aru trecute fára crutiare cu vederea, aru trebui sa detraga zidirei celei noue bas'a, pre care sta, pre care s'aru nimici ori ce garantia pentru puterea durat'a creári acestei'a. Pentru apărarea intereseloru acestor'a si vocea unui laicu si are indreptatirea sea. Lucrulu numai atunci se poté inainta deca se va lumina din tóte pártile, cáci numai p aceea ne poté succede, a aflá petriile demaratór pana unde se poté si este iertatu a pasi de o parte in pretensiuni, de alta parte in concessiuni.

Fia-care cunósce si e petrunsu de necesitate tea aceea, ca puterea nóstra de apărare trebuie dicata la o culme cátu se poté de mare, si ca in liginti'a trebuie reprezentata intr'unu numeru mare in armata si introducerea provocári generale la apărare se recunósce de uniculu mijloc care ne poté duce la tint'a acest'a. In privinti'a acest'a se unescu opiniunile tuturoru; chiaru si Ungar nu face opozitiuni in contr'a principiului insusi, ci in contr'a forme, in care se pasiasca acest'a in vigiobjectiunile cari s'au fácutu pana acum'a acolo suntu de o natura privitoare la lucru, ci la politica. Se intielege de sine, ca unulu si altulu, care va lovitu mai intái si nemijlocitu, nu va primí tur'a acest'a cu tacere, insa acest'a nu se p considerá, si in scurtu tempu vomu privi lucrulu asiá, precum este, cá o necesitate neincungiurab cárei'a i suntemu datori a ne supune neconditionat in loculu afectului celui d'antái va urmá resigtiunea. Altmintea sta treb'a in privinti'a dalitátiloru, cari se alegu pentru realizarea principiului, la intrebarea acest'a se incepe lupt'a, ai la ordinea dilei determinarea marimei sacrificiului, pre care trebuie sa-lu dea fia-care singuratecu, sa inlesnésca si sa asigure realizarea tinteicele inalte prelंगा vatemarea cea mai mica a intereseloru sele proprii si ale binelui comunu. Statulu nu poté si nu trebuie sa céra unu sacrificiu mare, decâtu e neapératu de lipsa; ce trece pre acest'a e nu numai o apesare nerectificata, ce buie sa devina in óresi care privintia pericolu. In privinti'a acest'a se radicara mai multe voci in contr'a legii noue de apărare si se amintesc unele puncte, in care se impune cetatieniloru sin rateci ai statului si statulu insusi unui sacrificiu mai mare, decâtu se vede a fi justificatu prin

FOISIÖRA.

Impartásiri dintr'unu manuscriptu,
ce tractéza despre Dreptulu Canonicu alu Bisericei greco-resaritene ortodoxe ecumenice.

(Urmare.)

Sinódele bisericiei nóstre?

Biseric'a nóstra ecumenica are cu valóre obligatória pentru intrég'a sea estensiune siepte sinóde ecumnice si dúesprediece locale, ale cároru canóne cuprindu in sine ingrijirea clerului si a poporului credinciosu spre suslinerea dogmeloru din sánt'a scriptura in curatiuni si genuitatea lor, precum si mesuri cuviinciose, cá in Biserica sa se faca tóte spre zidire, dupa cuviintia si ordine buna.

Cele siepte canóne ecumenice.

Acele siepte sinóde ecumenice in Biserica nóstra suntu:

a) Sinodulu dela Niche'a I. tinutu in dilele Imperatului Constantinu celu mare la anulu 325 spre reînfrángerea iscodiriloru lui Ariu Preotulu Bisericei Alesandrine si a partisaniloru lui, cari impugnau Ddieirea lui Christosu. La acestu sinodu ecumenicu

I. s'a stabilitu si formulatu credinti'a crestinesca despre Ddieu Tatalu si despre Ddieirea fiiului lui Ddieu intru unu simbolu cu siepte articuli; apoi s'a statornicitu tempulu serbatórei Pasciloru séu a invierei lui Christosu pentru toti seclii, luandu de basa tempulu patimirei si alu invierei lui Christosu; s'a recunoscutu Scaunulu Ierusalimului de o potriua cu celelalte Scaune patriarchale; s'a amplificatu can. I. apostolescu despre chirotonirea noului Episcopu, seversinda prin doi séu trei Episcopi cu aceea, ca alegerea noului Episcopu are a se face in sinodu metropolitanu si numai acea alegere se pune in lucrare, pre carea Metropolitanulu o va fi intáritu; ca de dóue ori intr'unu anu, inainte de postulu mare si pre la tempulu tómei sa se tina sinodu metropolitanu, precum acest'a o prescrie canonulu 27 apostolescu; s'a mai aprobatu obiceiurile cele vechi in privinti'a jurisdicțiunei metropolitane si a estensiunei vechi a Metropolieloru si a sinódeloru metropolitane, precum si a patriarcheloru din Rom'a, Alesandri'a si Antiochi'a; s'a asediatu si casatori'a clerului in contr'a unoru nediveli pentru celibatu. Numerulu celor adunati Archierei la acestu Sinodu au fostu 318, si 86 preoti, diaconi si monachi invetiati, si s'au asediatu 20 canóne. Cei de frunte Archierei au fostu: Alessandru Episcopulu Constantinoplei, Vitonu si Vicentiu Presbíteri cu Episcopulu Car-

duvei din Ispani'a cá loctótóri ai lui Silvestru p'a Romei, apoi Alessandru alu Alesandriei, ave siesi de ajutoriu pre Diaconulu seu Atanasiu, rele apoi iau urmatu in scaunulu archierescu, precum si Evstatiu alu Antiochiei si Macariu alu Ierusalimului, Pafnutiu si Spiridonu si ceialalti.

Sinodulu ecumenicu II.

Alu doilea Sinodu ecumenicu s'au tinutu Constantinopole la anulu 381 pre tempulu mar Teodosiu. Parintii cei mai insemnati au fostu Nicetariu alu Constantinoplei, Timoteiu alu Alesandriei, Grigoriu Teologulu, si Grigoriu Nicanulu alti multi Episcopi dela Resaritu cu numeru 150. Otii Pis. Pre. ino. po. statu s'au ca i ce i a hulu u s. pri. ca. Pa. ndu ca pre. Ieru. S i n o d u l u e c u m e n i c u I I . Alu doilea Sinodu ecumenicu s'au tinutu Constantinopole la anulu 381 pre tempulu mar Teodosiu. Parintii cei mai insemnati au fostu Nicetariu alu Constantinoplei, Timoteiu alu Alesandriei, Grigoriu Teologulu, si Grigoriu Nicanulu alti multi Episcopi dela Resaritu cu numeru 150. Otii Pis. Pre. ino. po. statu s'au ca i ce i a hulu u s. pri. ca. Pa. ndu ca pre. Ieru. S i n o d u l u e c u m e n i c u I I . Alu doilea Sinodu ecumenicu s'au tinutu Constantinopole la anulu 381 pre tempulu mar Teodosiu. Parintii cei mai insemnati au fostu Nicetariu alu Constantinoplei, Timoteiu alu Alesandriei, Grigoriu Teologulu, si Grigoriu Nicanulu alti multi Episcopi dela Resaritu cu numeru 150. Otii Pis. Pre. ino. po. statu s'au ca i ce i a hulu u s. pri. ca. Pa. ndu ca pre. Ieru.

cessitate, unde pentru aceea se cere imperativa o schimbare.

Cea dintâi și după parerea noastră cea mai însemnată controversă dintre acestea este otarirea ofiului de serviciu în armată. Acesta s'au pof-titu de șese ani la liniă și de șese ani în rezervă, și adesea trei ani în rezervă a întâi și trei ani în rezervă a două. Este invederat cumca în punctul acesta au mersu proiectul de lege prea departe, cu multu mai departe, decât se poate justifica prin necesitate. Înainte de toate se dice acestă în privința duratei datorintei de serviciu în liniă, pentru că împlinirea datorintei acesteia de serviciu la liniă pretinde sacrificiul cel mai mare, taia în viéta socială și în esistența materială a fîa-cărui singuratecu, de aru fi de ori ce stare de si-aru fi alesu ori ce cariera. Și aceea e în sine unu sacrificiu mare, cându se smulge barbatul din chiamarea sea, ce si-au alesu, însa cându este reținutu mai multu tempu în departare de la chiamarea aceea, atunci negresitu vine în urma și pericolulu acela, ca elu sa instrăineze cu totulu dela chiamarea sea; ca și perde desteritatea (gibac'ă), ba chiaru și facultatea de a o mai putea continuá după demissionarea sea, ca prin aceea și perde mai multu s'ă mai puțin și facultatea, de a-si putea castigá cele de lipsa și devine siesi și altor'a spre greutate. Cumca principulu acestă și din proporțiunea loculu nu se privesce în genere de realizaveru, adeveresce otarirea făcută în proiectulu de lege, despre admiterea unui tempu de presență spontană de unu anu și despre concederea unei licențiari pe durată. Favoratiunile (inlesnirile) acesteia însa care suntu cu puțință, suntu numai pentru o parte mică, după proporțiune foarte mică, pre cari i ajunge s'orțea, era pentru partea cea cu multu mai mare a acestor'a nu esista, cu toate că diferența asiá e de colosală, încátu poate provocá între cei nefavoriti o turburare, care poate deveni chiaru și fatală. Nu numai eruditulu, invetiutulu, oficialulu și artistulu simte urmările unui tempu asiá îndelungatu de serviciu, și profesiunistulu, ba țieranulu simte, ca se instrăineze dela meseri'a sea și elu se simte îngrijatulu pentru viitoriulu seu, lui i vinu cugetări curioze despre principulu enunțiatu asiá de multe ori: dreptu egalulu pentru toti, și înzadarulu se străduiesce, a inventá motivele pentru o ilegalitate asiá evidentă în tractamentulu. Acestă produce o in-

țelegere rea în armată, care în casulu convocării rezervelor poate sa devina periculoasă. Neînțelegera se latiesce însa și la poporu și deschide în relațiunile sociale unu abis, care nu este mai puțin amenințatoriu.

Noi nu vrem să combatem prin acestă favoratiunile concese, ci le ținem de drept și necesarii, noi vrem numai o micșorare a datorintei generale de serviciu în liniă cu trei ani. Prin acestă s'aru face diferența cu multu mai mică, sacrificiulu acestă lu poate aduce și profesiunistulu și țieranulu, fără pericolele descrise mai însus pentru viitoriulu seu; favoratiunea unor'a și perde prin aceea agerimea sea, de ore-ce pentru diferența acestă mai mică în tractamentulu totu se potu afla încă motive de justificare. (Va urmă.)

Evenimente politice.

Sabiiu 21 Ianuarie.

În privința afacerilor constituționale interne se dicea dilele trecute că Imperatul va îndreptă cătra dietele de dincolo de Lait'a unu mesajiu, prin carele va recunșce senatulu imperialu estraordinariu votu consultativu în afacerea impecării cu Ungari'a, iară în privința constituțiunei din Fauru activitate modificătoare.

Denumirea ministeriului ungurescu o ține totă țiarist'ă vienesă că a mână. „N. Pr. Pr.“ și alte foi ne spune că după aceste în scurtu are să urmeze încoronarea Majest. Sele de Rege alu Ungariei. Se mai asigură de mai multe părți și denumirea unu ministeriu respunșabilulu dincolo de Lait'a, carea are să se intemple în unulu și același tempu cu celulu alu Ungariei.

Coalițiunea ministeriului germano-slavu înregistrată și de noi în unulu din nr-ii mai dinainte se deminte de foile centralistice din toate părțile.

Alegriile transilvanice suntu pa gatu.

În Pest'a lucră comitetulu de șese-dieci și șapte din toate puterile. După scirile cele mai proșpe în 31 Ian. c. n. erau primite dejă 57 de alinece la care s'au făcutu numai trei amendamente.

Din capital'a Croației spune unu tel. la „Hr. Ztg.“ că municipiulu de aci au respinsu provocarea locutiintei privitoare la punerea în lucrare a ordinațiunei pentru întregirea armatei și că regimulu va fi silitu a întrebuintă mijloce constringătoare spre a o pune în lucrare.

Cestiunea orientala aflăm din țiarie ca e tratată cu multu interesu și din partea ministe-

riului de esterne austriacu. Ni se asigură că ministrulu de Beust au întervenitu pentru ameliorarea sortiei creștinilor din Turci'a atât la P'orta câtu și la puterile cele mari europene.

În França are să se deschidă la 14 Fauru corpulu legislative. Cuventulu Imperatului va fi pacificu.

Din Spania numai înceta scirile despre reșcola, dar totodată și despre condamnările cele mai aspre cari aduca aminte de tempurile auto da fele (actu de fide) evului mediu.

Revoluțiunea Cretenilor o faceau țiarele m'rtă Acum o reinvia de nou și se spune de invingeri n'ouă

Publicăm aici după alte foi următoare:
1253—1867.

Publicatiune.

În legatură cu emisulu guberniale dte 9 I. c. Nr. 364, la întelesulu ordinăciunei în presidiu alu cancelariei reg. aulico-transilvanice din 12 I. c. Nr. 146, se facu cunoscutu dreptu cinosura mai la valoarele unele determinatiuni pentru punerea în lucrare a schimbărilor legi pentru întregirea armatei, ce s'au coprinđu în ordinulu imperialu din 28 Decembre a tr., rezervandu-se pe mai încolo urmandele dispuseliuni.

1. La întregirea acestă de armată suntu chemati numai junii nascuti în anii 1846, 1845 și 1844, cari după emisulu gubernialulu dte 18 Oct. a tr. Nr. 23835 încă suntu chemati, va se dica, nascuti din anii 1843 și 1842 nu suntu și mai încolo chemati la întregirea acestă de armată, ei nu mai suntu obligati la serviciulu militarulu, luandus'ă afara casulu acel'a, cându unu obligatu de a milită din aceste două clase de etate, s'aru fi detrasu până acum nelegalmente dela însirarea în ôste, în casulu se va supune înrolării după § 45 din lege pentru întreg. arm. dte 29 Sept. 1858 și cei până la an. 1832 inclusive nascuti.

2. Eliberările dela obligamentulu de a intri în armată, care se bazeza pe §§ 18 până inclusiv 21 la 18 din legea pentru întreg. armatei precum și eliberările care corespunđu acelei'a în privința concedielor după determinatiunile pré inalte ce s'au cuprinđu în colectiunea despartimentulu ordinațiilor n'loru supplementari 1 Nr. 14, 15, 16, 17, 18, și 19, au de a înceta dejă pentru toate casurile pentru

bornicésca și apostolésca; despre marturisirea Botzului întru iertarea peccatorulu, a invierii mortilor, și a vietiei vécului, ce va sa fia; 3) s'au adusu canonu, că Episcopii sa nu turbure Bisericele cele ce nu cadu sub jurisdicțiunile lor, întărindu-se totodeodată și Canonulu adusu în privința acestă de cătra Sinodulu ecumenicu I; 4) prin canonu se da scaunulu arhierescu din Constantinopole intaietate după scaunulu arhierescu din Rom'a; 5) s'au prefiptu norm'a părilor în contr'a Episcopilor; cu totulu s'au făcutu în acestu Sinodulu șapte canone.

Sinodulu ecumenicu III.

Alu treilea Sinodulu ecumenicu s'au celebratu la Efesu în Asi'a în dilele Imperatului Teodosiu celulu micu la a 431 fiindu adunati preste 200 Archierei; și conducatoriulu lor au fostu Cirilu alu Alessandriei, totodeodată și imputernicitulu Papei Celestinu din Rom'a, carele apoi tramise de locutiitori ai sei pre Arcadiu și Proectu Episcopi și pre Filipu presbiteru. Conchiemări acestui Sinodu au datu ansă eresulu lui Nestoriu, Patriarchulu Constantinopolei, carele începuse a invetiá, ca unulu este Christosu fiulu lui Dumnedieu, și altulu este Christosu fiulu Mariei în contr'a articululu alu II și III din Simbolulu Credinței dela Niche'a. Deci s'au osanditu Nestoriu că unu ereticu și s'au pus sub anatema, ear Episcopii acei'a, pre cari Nestoriu iau conturbatu în scaunele lor căci erau ortodoksi și nu primeau eresulu lui, s'au dechiaratu

de nevinovati și dreptcredinciosi, ear în urma Metropolitulu din Cipru și s'au restituitu independența sea de cătra Metropolitulu din Antiochi'a, carele, căci Cipru devenise în cele civile sub Ducatulul din Antiochi'a, vrea să și subordineze bisericesce Metropolitulu din Cipru sub a sea jurisdicțiune metropolitană.— Lucrarea acestui Sinodu ecumenicu s'au esprimitu în 8 Canone.

Sinodulu ecumenicu IV.

Alu patrilea Sinodulu ecumenicu s'au foslu ținutu în Halchidonulu Vitiniei pe tempulu Imperatului Marcianu la an. 451, la care 630. Archierei au luat parte, sub presedinti'a lui Anatoliu Patriarchulu Constantinopolei, și la care afara de solii papali, au fostu Maximu alu Antiochiei, și Iulvenalu alu Ierusalimulu. Substratulu principalulu alu acestui Sinodu au fostu eresulu Archimandr. Eutichiu, și alu partinitoriulu lui alu Episcopulu Dioscoru din Alessandri'a, invatiendu acel'a, că Christosu se împartiesce în două fetie, ear acestă, că Christosu are două firi. Deci Sinodulu acestă pre basea articulilor Simbolulu dela Niche'a au osanditu acestu eresu, și au anatemisatu pre Eutichiu, și pre Dioscoru împreună cu aseclii lor, și au primitu de ale sele Canonele cele aduse de până acum. Apoi trecendu la obiecte disciplinari, au osanditu chirotoniele pentru bani; au opritu amesteculu preotilor în lucrari lumesci; tagm'a monacha'ă s'au regulatu și s'au subordinatu Episcopilor, în ale căroru ținuturi se află monastirile lor; se opremesce preotiei a parâși parochi'a sea fără scrisorea Episcopulu respectivu, ear Episcopilor a chirtoni preoti supernumerari; ea scaunulu epis-

copescu este forulu competente, cărui'a au clericii să astărna pările lor, ce le au în contr'a altor clericii, ca unu preotu nu se poate pune la două bisericii, adesea la două parochii; se opresce Episcopilor a nediți la stăpâniri lumesci spre a stăia o Metropolia în două; se demanda cetitorilor și cantăretilor a luă de sotia fete de relegea noastră; reguli pentru monachine; despre preotii și monachii vinovati de conjuratiune, că Metropolitulu de două ori pre anu sa conchieme Sinodulu, unde voi; se opresce preotilor a răpi după m'rtea Episcopulu lor lucrurile lui; ca monastirile nu se potu secularisă; ca Metropolitulu este datoriu stărui, că Eparchi'a veduvita sa capete în tempu de trei luni pre Episcopulu seu, și că venitul Eparchiei veduvite pe basea Canonulu 58 apostollesculescu sa se padiesca întregu de iconomulu Eparchiei se demanda, că fia-care biserică, ce are Episcopulu sa aiba Iconomu din clerulu seu; ca cei ce rapescu femei cu nume de casatorie, și complicitii lor deca suntu preoti, sa cada din trépt'a preotiescū ear deca suntu mireni, sa se anatemisescă; se întaresce canonulu alu 3 alu Sinodulu ecumenicu II despre întaietatea Patriarchulu din Constantinopole după cea a Patriarchulu din Rom'a; ca Episcopulu nu se poate degradă la trépt'a presbiterale, că deca s'au făcutu nevrednicu de Episcopatu, atunci nici presbiteru nu poate sa fia, ear deca pe nedrept s'au lipsitu de Eparchiă, atunci sa repune în totă onorea și beneficiu; în fine se otaresce, că Episcopii din patriarchatul Alessandriei sa se țina de obiceiulu lor celulu vechiu, în urm'a cărui'a ei nimic'a nu facea mai însemnatu pre tempulu veduvie scaunulu lor patriarchalu. (Va urmă.)

intregirea de armata din acestu anu, unde dechiararea de eliberatu ce s'a făcutu în nescine conformu § 26 din legea intreg. arm. prin diregatori'a respectiva de inrolare, in d'ia presentărei intimatiunei oficiose a ordinatiunei imperiale din 28 Dec. an. tr. la aceea diregatoria— inca nu a ajunsu implinirea cerintelor ce se pretindu in § 28 din legea de intreg. arm. pentru valorea ajansa in putere de lege, a nouei eliberări dela militia.

3. Spre a se puté considerá insa relatiunile familiari ale acelor'a, cari dupa determinatiunile legali cuprinse in punctele mai dinainte, au fostu eliberati dela obligamentulu de a intrá in óste, insa dupa ordinulu pre inaltu, ce sta acum in putere de lege, nu se mai potu, li se concede eliberarea avuta pâna acum'a si sub validitatea acestui nou prescisu, deca mai inainte de d'ia observata in punctulu mai susu, s'au casatoritu si deca soci'a séu unu copilu le mai este in viatia, in casulu acest'a insa se presupune totdeun'a, căci au de a documentá preste totu implinirea conditiunilor acelor'a, dela care, dupa prescisele de pâna acum'a, a depinsu recunoscerea titulu de eliberare.

4. Pretensiunile ce se facu pentru eliberarea dela militia dupa punctulu 19 si 21 din legea de intr. armatei au de a se pertraptá de acum incolo dupa valorea determinatiunilor § 13 din legea acést'a si dupa pré inalt'a resolutiune din 6 Oct. 1860 (ordinatiunea suplimentara despartimentulu I nr. 9) in care casu are de a se considerá cu acuratetia, cá dela eliberarea competitoriului se depinda in adeveru sustinerea parintiloru, mosiloru séu fratiloru si ca eliberarea sa nu se concéda in casulu acest'a, candu economi'a si fára de eliberarea competitoriului se póte purtá prin lucratori tocmiti, putendu-se in tipulu acest'a sustiné parintii, mosii séu fratii lui.

5. Fiinduca nici pâna acum'a din titulu de casatoria dupa punct. 4 in § 13 din legea intregirei arm. nu s'au concesu eliberarea celoru ce se afla in a trei'a clasa de etate, nu se mai póte concede un'a atare eliberare, de aceea deca de cu totulu predisulu titlu de eliberare, deca nu cum-va, la presupunerea satisfacerii celorlalte conditiuni, s'aru fi incheiatu casatori'a din partea unui june ce se afla dejá in a trei'a clasa de etate, inainte de d'ia mentionata la punctulu doi din emisulu de fatia.

6. Taxele ce s'au depusu conformu prescripteloru pentru eliberarea de a intrá in óste séu pentru demiterea din aceea, deca au urmatu pâna la d'ia determinata in punct. doi din acestu emisu, suntu de valorea §§ 3 si 9 din prescriptulu de substituire d'to 11 Febr. 1856 asiá, incátu acel'a pentru care s'a depusu tax'a, este eliberatu de totu si pentru totdeun'a dela ori si ce servitiu militaru prin urmare acum, dela servitiulu de linia de siése ani si obligamentulu de reserva asemenea de siése ani.

7. Cu respectu la acei individi, căror'a mai inainte de d'ia amintita la punct. doi alu emisului de presentu, li s'a concesu, dejá spre scopulu eliberării dela militia séu a demiterii din óste, depunerea taxei si atunci are de a remané in valóre atare concessiune, deca si nu s'aru fi pertraptatu eliberarea séu demiterea in d'ia aceea, insa pre lângá conditiunea aceea, ca depunerea taxei sa se fi efeptuitu inlauntrulu terminulu otaritu spre acestu scopu.

8. Din titlu § 21 la 18 (§ 42 la d) din legea pentru intregirea armat. nu se mai concede demiterea din óste, de aceea dupa manipulasiunea observata dupa prescriptele de pâna acum incolo toti ostasii, cari au ajunsu in relatiunile comemorate in punct. 9 la g) din ordinatiunea imperiale, deca acei ostasi se afla in servitiulu locale.

9. Acei'a, cari pe bas'a punct. 7 alu ordinatiunei imperiale d'to 28 Dec. 1866 intra de voia buna in óste cu scopu de a se folosi de favorisarea cá oficiaru de reserva, trebuie se corespondia conditiunilor determinate in § 2 din legea pentru intreg. arm. si respective celoru determinate in pct. 1 si 7 a ordinatiunei imperiale, ei au de a se asentá numai pentru obligamentulu legale de linia si reserva (p. 4 din ordinatiunea imperiale) si numai pentru infanteria, venatori si cavaleria.

Spre esaminarea calificatiunei competitoriului pentru memorat'a favorisare, este indreptatitu comandantele acelu corpu de trupe, la care a intratu respectivulu.

La insinuarea verbale séu in scrisu au de a se aduce:

- Documentare despre etate,
- invoirea tata-seu, séu a tutorului,
- testimoniile despre studiile făcute, si in fine
- in casu, candu nu se cere intrarea nemijlocitu dupa absolvarea studiiloru, si unu testimoniu oficiosu de moralitate.

Din siedinti'a reg. Guvernu transilvanu tinuta la Clusiu in 16 Ianuaru 1867.

C r e n n e v i l l e m. p.

G r u z m. p. secret.

Scólele elementarie in Nordamaric'a.

(Capetu.)

Pre lângá tóte acestea sciintie grigea cea mai mare se pune in cultivarea limbei si a vorbirei, nu numai cá sa scia baiétulu, ci sa se servésca si folosésca cu ea. Oratori'a se tine de lucru mare, si-si dau tóta silinti'a spre a si-o castigá. De aceea sil'a cea mare pentru pronuntiare buna si vorbire respicata. Spre acestu scopu se invétia cantece si cuventári intregi si se declameza, mai vertosu cuventári dela barbatii, cari au pusu fundamentulu neaternárei loru, cuventári pline de foculu sacru a iubirei du patria, libertate si mandria natiunala si omenésca. Eleviloru mai inaintati li se dau intrebári politice din acele tempuri, cá sa le respundia liberu si in discussiuni formale sa-si dea francu párerile. Nu li se dau astfelu de intrebári, cari sa se respunda cu dóue trei cuvinte, ci se cere cá respunsurile sa fia cátu se póte mai complete enarandu totu ce scie despre datu dupa o ordine logica, — sa enaréze d. e.

viétia intréga a unui barbatu mare, ce póte servi de modelu si idealu in tóte privintiele, sa spuna tóte impregiurările cu cauzele si urmările; prescurtu sa desfasuire lucrulu intregu pâna in cele din urma si mai fine fase. Prin acést'a se tinte-se la fluiditate in cursulu ideiloru, si cá elevulu sa pricepa bine aceea ce scie, si sa o póta si spune chiaru si respicatu. Mai multu tinu la desvoltarea si intáirea mintiei si a priceperii, de cátu la memoria, căci prin acele de buna séma va fi mai fericitu, nu numai a casa, ci ori unde lu va aruncá sórtea prin lume.

Si despre desvoltarea corpului se ingrijesce scól'a americana mai multu cá ori si care. Gimnastica stricta nu tinu, ci au o sistema mixta din jocuri comune si exercitii gimnastice. In óre anumite iesu elevii si se aduna in salele acele mari séu in curte la jocu, si invetiatoriulu séu invatiatorés'a siede la claviru si cánta câte o piesa de cántare séu jocu, copiii baieti si baiete, se prindu de mâni facu hore si lantiuri si se misca si mergu, s'aru si jóca si facu feliu de feliu de figuri in modulu horeloru vechi elinesci. Dupa resbelulu din urma s'a introdusu si exercitii militaresci in scólele elementarie. Jocurile acestea inviosiedia, redica si inveselescu pre copii, le face scól'a placuta si-i lipescu de ea, incátu mergu cu dragu si bu-

curosi la ea, cá la unu jocu si o petrecania fórte placuta, pre candu de alta parte suntu pentru instructiunea obligatóre unu mediu de mai mare folosu decátu ori-ce alte mijlóce silnice.

Principatele române unite.

Imprumutulu lui Oppenheim in siedinti'a de astadi s'a primitu cu 58 in contr'a 40 voturi, dupa ce amendementulu dlui Ionescu s'a respinsu de cátra camera. Presedintele Ministeriului a cerutu linitulu acestei cestiani. Siedinti'a a duratu pâna la 10 óre nóptea. Ind. rom. 4

Nr. 6—2 Concursu.

La scól'a populara din opidulu Feldiór'a in districtulu Brasiovlui, sa cere unu Invatiatoriu pentru clas'a I, cu salariu anuale 100 fl. v. a. din cas'a alodiala, si 40 xr. dela totu scolariulu, precum si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu vacantu, sa-si inaintedie la subscrisulu cererile loru timbrate, si prevediute cu atestatu de botezu, de moralitate, si de studiile gimnastiale séu pedagogice, pâna la 1 Februaru a. c. st. v.

Brasiovu in 12 Ianuaru 1867.

I o a n n P e t r i c u

Protop. si Insp. distr. de scóle.

Nr. 5—1 Edictu.

Judecatori'a cetatei si scaunului din Mediasiu face cunoscutu, ca Ioann Pop'a au repausatu in Duranu Cule (satu in imperiulu Ottomanu) in lun'a lui Ianuaru 1862 fára a lasá vre-o diata (testamentu). Fiinduca acésta judecatoria nu scie, deca si căroru persóne compete vr'runu dreptu de ereditate asupr'a remasului lui: suntu provocati toti căti cugeta a face din veri-ce tituli de dreptu vre-o pretensiune, cá in terminu de unu anu, computatu din d'ia insemnata mai josu, sa se insinue la acésta judecatoria, si comprobandu-se dreptulu de ereditate sa se dechiare de voiescu a fi eredi séu há; căci la din contra remasulu pentru care intr'acei'a se constituí Rudolph Schuster advocatu din Mediasiu cá curatoru, se va pertractá cu cei ce se voru dechiará de eredi si li se va dá locu in possessiune, séu deca nu s'a dechiaratu nime de erede, Remasulu intregu se va apucá de cátra statu, cá unu lucru ce nu are nici unu erede. —

Mediasiu 16 Decembre 1866.

Nr. 2—2 Edictu.

George Radu din Crihalm'a in comitatulu Albei superioare, in Transilvani'a, care mai bine de trei ani si au parasitu cu necredintia legiuit'a sea muiere pre Ann'a Georgie Micu, si pribegesce in lume, se provóca cá in terminu de 3 luni sa se presentedie inantea subscrisului foru matrimoniale, căci la din contra, procesulu divortialu asupr'a-i pornitu, se va decide si fára densulu, in intielesulu presciseloru SS. Canóne bisericesci. — Hastufaleu in 7 Ianuaru 1867.

Forulu matrimoniale gr. res. alu Tratului protop. alu Palosiului.

I o a n n G h e a j a ,

Admin. protopopescu.

MUNTELE DEALULU NEGRU alu Domnului B u d i s t e a n u din Bucuresci, care munte se afla in apropiere de Turnu-rosiu, se da in arenda dela Sf. George anulu acest'a pe 5 séu mai multi ani, si se si vinde pentru veci (ohavnicu). Doritorii se potu adressá la acésta Redactiune spre a priimi informatiuni mai de aprópe.